

frem gennem den geistlige Bestyrelse af Skolen. Det var paa den anden Side klart, idetmindste for mig, at den ærede Cultusminister derved tilstgtede det, som vi saa klart have hørt ham fremstille: idet han nemlig meente, at naar man alene oprettede et Skoleraad og lagde Sagen alene i dets Haand, da vilde man gjøre det en Skade; man vilde bringe det i Strid med Communerne i Amtet og med Amtet i det Hele. Det troer jeg ogsaa, man vilde faae at see, dersom man satte en Lov igjennem af den Natur, som er foreslaaet af Udvalget; jeg troer, at enten vil dette Skoleraad ikke formaae at tage Sagen i sin Haand, og derfor møde Behreidelse i den Retning, eller ogsaa vil det hengive sig, som saa ofte har fundet Sted, til saadanne reformatoriske Ideer, som mangle et bestemt Grundlag, og der vil fra den modsatte Side vaagne en Reaction imod det. Dog kan det paa den anden Side, saavidt jeg kan skjønne, ikke nægtes, at der her er blevet stillet vel megen Modstand imod den Retning, i hvilken Skoleraadet skulde gaae med denne Amts-Skoleledirection, og ogsaa tildeels mod den Maade, hvorpaa Amts-Skoleledirectionens Virksomhed og Deeltagelse i Planen er sat ligeoverfor Skoleraadet. Paa den ene Side kan man vist ikke nægte, at Udvalgets Fleertal har Ret i, at en Amts-Skoleledirection, som bestod af — jeg vil bruge et Udtryk, som er brugt her i Salen — tilhørte Medlemmer — hvorved, naturligviis er meent dem, som kun kunne kjøre en eneste Vej; der ere ligesom de Heste, der ere vante til at komme ind i en vis Kro, som de derfor ikke ville forbi — vilde kunne forhindre særdeles Meget, især naar den ikke havde kraftig Modvægt i Underviisningsministeren; paa den anden Side vil jeg dog ogsaa minde den ærede Drdsfører om, at naar han har talt om Geistligheden i andre Lande, der saaledes har villet trænge sig ind og bemægtige sig Underviisningen, da bør han, synes det mig, erindre den Ting, at netop i et af de største Lande har Geistligheden i sin Tid mistet Underviisningen, men det har fremkaldt en Reaction, som man ikke har kunnet modstaae, og som igjen har bragt den i Hænderne paa den, og noget lignende kunde blive Tilfældet, dersom man nu aldeles udfilte disse Elementer

fra Bestyrelsen. Der er saavel af den ærede Minister, som af den ærede Rigsdagsmand for Viborg Amts 2den Valgkreds (Bregendahl) paavist den Vej, man har at gaae, nemlig at søge en Overenskomst; den ærede Minister har jo udtrykkeligt erklæret, at han vilde borttage de værste Anstødsstene, som ligge for Udvalgets Fleertal, navnlig den, som ligger i Sammensætningen af Skoleledirectionen. Naar Amts-Skoleledirectionen bliver sammensat saaledes, at den bestaaer som en Institution, der i sig indbefatter den Sagkundskab, den for Diebliffet maa have — thi det maae vi erindre, at der til Skolevæsenet udfordres Sagkundskab og praktisk Dygtighed, Greb paa Tingen — men naar det blev sammensat saaledes, at det forøenede denne Kundskab og at det tilmed ikke lod befrygte en Overvægt af det geistlige Element, saa vil jeg haabe for Sagens Skyld, at saavel den ærede Drdsfører, som Udvalget og Thingets Majoritet ville være tilbøielige til at gaae ind derpaa. Den Grund, der blev hentet fra den Samarbejden, der er bestemt mellem Skoleraadet og Amts-Skoleledirectionen, behøver man vist heller ikke at lægge Vægt paa; thi den Frygt, som den ærede Drdsfører nærede for de Misligheder, der kunde komme ud deraf, den var jo hentet fra Amts-Skoleledirectionens Sammensætning i Udkastet. Men naar det nu bliver sammensat paa en saadan Maade, at det geistlige Element ikke faaer Overvægt, saaledes at et andet Element bliver lige berettiget dermed, saa vil jo ogsaa Frygten, saavidt jeg kan forstaae, falde bort fra den meget ærede Drdsførers Side, saavel som fra Udvalgets Side. Jeg troer derfor ikke, at der nu er nogen Grund til at mistvivle om denne Lovs Skjæbne; jeg troer, at der kan træffes en Overenskomst, og at den kan træffes uden Skade for den rette Maade at ordne Skolevæsenet paa; og jeg vilde derfor ønske, at de Herrer, der have Sæde i Udvalget, vilde gaae ind paa den. Da troer jeg, at denne Lov vil være en Landevei, ad hvilken man engang i Tiden kan bringe det rette Forhold tilveie.

Ploug: Jeg kan ikke nægte, at baade den Skikkelse, hvori Sagen foreligger, og denne Discussion hos mig har styrket min Tvivl,